

Uplatnění právních předpisů při řešení výskytu, eliminace a krizových situací spojených s volně žijícími zvířaty v praxi

Volně žijící zvířata se stále častěji objevují v blízkosti lidí – od černé zvěře přes nutrie až po zvláště chráněné druhy. Zásah v takových situacích není jen otázkou dobré vůle a rychlosti, ale i znalosti práva.

Jaké předpisy rozhodují o tom, co se smí a nesmí? A kde v praxi nejčastěji narážíme?

V posledních letech se stále častěji setkáváme se situacemi, kdy volně žijící zvířata pronikají do zastavěných území obcí a měst. Tento jev není jen důsledkem přemnožení některých druhů, jako je černá zvěř nebo nutrie, ale i změn v krajině, které zvěři poskytují dostatek potravy a úkrytů v těsném sousedství člověka.

Do městského prostředí zároveň pronikají i chráněné druhy, jejichž přítomnost může vyvolávat obavy, ale zároveň klade vysoké nároky na správný a zákonný postup při řešení konkrétní situace. Z praxe víme, že právě zde často vzniká nejvíce nejasností. Obce, myslivecká sdružení i jednotliví uživatelé honiteb, se dostávají do situací, kdy je třeba rychle a zodpovědně rozhodnout – například při střetu zvěře s dopravním prostředkem, při výskytu nebezpečného nebo nemocného jedince nebo při škodách na majetku. Přitom je nutné zohlednit nejen zákon o myslivosti, ale i předpisy o ochraně přírody, veterinární zákon, a v krajních případech také předpisy krizového řízení.

Cílem tohoto článku je nabídnout základní přehled právních možností a povinností, které z těchto předpisů vyplývají, a ukázat, jak se uplatňují v praxi. Nejedná se o právníkový rozbor, ale o pohled odborníka z praxe, který se

MYSLIVCI A PŘÍRODA

složitější. Každý podobný zásah spadá do působnosti hned několika zákonů a ne vždy se tyto předpisy vzájemně doplňují. Naopak, často se překrývají nebo si dokonce odporují.

Zkušenost ukazuje, že v jednom konkrétním případě, například při výskytu černé zvěře na okraji města, odchytu nutrií na vodních tocích nebo zásahu u chráněného dravce, se uplatňuje hned několik různých právních předpisů. Každý z nich řeší jiný pohled na věc – jeden chrání přírodu, druhý zdraví zvířat a lidí, třetí stanoví pravidla mysliveckého hospodaření a čtvrtý zajišťuje, aby zvířata netrpěla víc, než je nezbytné.

Právě tato rozříštěnost často působí potíže obcím i myslivcům, kteří musí reagovat rychle, ale přitom se pohybovat „v mezích zákona“. Zásah, který je z hlediska bezpečnosti obyvatel nezbytný, totiž nesmí být v rozporu s pravidly ochrany přírody nebo se zákonem o ochraně zvířat proti týrání. Proto je důležité, aby se obce, myslivci, orgány ochrany přírody i veterinární správa dokázali domluvit a spolupracovat už při plánování postupu.

Konfliktní situace při uplatňování legislativních opatření v praxi

Jak jsou legislativní opatření uplatňována v praxi? Na tuto otázku jsme se v našem výzkumu zaměřili podrobněji. Jako výzkumnou lokalitu jsme zvolili město Brno, kde jsme měli desítky rozhovorů se zástupci státní správy, myslivci, ochranáři i dalšími odborníky, kteří se těmito situacemi denně zabývají.

Z jejich výpovědí jednoznačně vyplynulo, že mezi právní úpravou a reálnou praxí existuje řada rozporů a nejasností. Legislativní rámec,

zejména zákon o myslivosti a zákon o ochraně přírody a krajiny, je podle respondentů příliš obecný a neposkytuje jasné metodické návody, jak v konkrétních situacích postupovat. Úředníci i myslivci se shodují, že chybí jednotná metodika, která by sjednotila postupy například při odstraňování uhynulé zvěře, řešení výskytu zvířat v intravilánu nebo při ohrožení bezpečnosti lidí.

V praxi tak mnohé obce improvizují. V Brně například existuje funkční systém spolupráce mezi magistrátem, městskou policií a myslivci, díky němuž lze reagovat poměrně rychle. Jinde však podobný mechanismus chybí a vše se řeší nahodile podle osobní iniciativy a dobré vůle jednotlivců.

Rozdíl mezi právní úpravou a praxí se výrazně projevuje u problematiky honebních a nehonebních pozemků. Podle zákona má uhynulou zvěř z nehonebního pozemku odklidit uživatel nejbližší honitby, v praxi však panují zmatky, zda tím myslivci neporušují zákon a nedopouštějí se pytláctví.

Města, případně městská policie, přitom spoléhají na to, že odklizení uhynulé zvěře zajistí právě myslivci. V praxi tak myslivci vykonávají činnosti, které jim legislativa jasně neukládá, často navíc bez finanční náhrady. Stejně nejasná zůstává i odpovědnost za škody způsobené zvěří ve městském prostoru či na soukromých pozemcích – zákon takové případy neřeší a každý se posuzuje individuálně.

Dalším příkladem střetu mezi legislativním nařízením a praxí, je každoroční sčítání zvěře, které vychází ze zákona o myslivosti. Úředníci i myslivci se shodují, že reálné sčítání zvěře v terénu je prakticky nereálné. Výsledky bývají založené na odhadech, proto jsou často nepřesné. Na nich postavené plány lovu pak logicky nereflakují skutečný stav populací.

Myslivci navíc upozorňují, že jejich možnosti i motivace k účinné regulaci zvěře jsou limitovány ekonomickými podmínkami. Vysoké náklady na pronájem honiteb, provoz a škody způsobené zvěří představují výraznou finanční zátěž, kterou stát nijak nekompenzuje. Řada oslovených respondentů proto navrhuje, aby stát do budoucna zavedl cílenou podporu hospodaření v honitbách, například formou příspěvků na odlov či prevenci škod. Podle nich by taková opatření mohla zvýšit efektivitu systému a zároveň ocenit společenský přínos myslivosti.

Z rozhovorů vyplynulo, že největší výzvou pro aplikaci legislativních opatření do praxe je městský prostor. Lov ve městech je prakticky nemožný, přesto zde dochází ke konfliktům se zvěří – od černé po lišku, kunu nebo nutrie. Zákon přitom nenabízí jasné nástroje, jak takové situace řešit. Myslivci bez řádně získaného povolení nemohou lovit pomocí palné zbraně, proto se často „čeká, až zvíře odejde samo“. Navíc zvěř si na přítomnost člověka zvyká a stále častěji se stahuje do klidnějších periferních oblastí měst, kde nachází potravu i úkryt. Tento trend potvrzují i ochranáři – a shodují se s myslivci, že současný právní rámec na tento vývoj reaguje jen velmi pomalu.

Velkým tématem je také chování veřejnosti. Lidé často s dobrým úmyslem krmí volně žijící zvířata (zejména toulavé kočky, holuby či nutrie), čímž však přispívají k jejich namnožení a ztrátě přirozené plachosti. Podobně problematické jsou i případy, kdy se lidé snaží „zachraňovat“ mláďata, která matka pouze dočasně opustila. Ochránáři i myslivci proto zdůrazňují potřebu vzdělávání veřejnosti – například prostřednictvím osvětových kampaní, které by vysvětlovaly základní pravidla chování vůči volně žijícím živočichům ve městě.

Závěr

Celkově z rozhovorů vyplynulo, že největší problém není v nedostatku legislativy, ale v její rozříštěnosti, nejasném výkladu a absenci jednotné metodiky. Právní rámec ponechává značný prostor pro různé interpretace, a tak v praxi často rozhodují osobní zkušenosti, smysl pro zodpovědnost, neformální dohody a dobrá spolupráce mezi zapojenými složkami.

Úředníci, myslivci i ochranáři se shodují, že by bylo žádoucí jasně vymezit kompetence, zpracovat praktické metodické pokyny a vytvořit systém finanční podpory pro ty, kteří problémy se zvěří skutečně řeší. Jen tak se podaří propojit „papírový“ systém právních předpisů s realitou v terénu a zároveň ocenit práci lidí, kteří stojí v první linii.

Mgr. Jana KOREČKOVÁ,
Mgr. Natálie ŠLAPALOVÁ
SocioFactor, s.r.o.
Ing. Jakub DRIMAJ, Ph.D.
Lesnická a dřevařská fakulta,
Mendelova univerzita v Brně

Tento příspěvek vznikl v rámci projektu č. SS06020195. Projekt je financován se státní podporou Technologické agentury ČR a Ministerstva životního prostředí ČR v rámci Programu Prostředí pro život.

QR kód pro načtení
podrobného seznamu
hlavních právních předpisů

FOMEI
OPTICS

Univerzální držák dalekohledu

- Uchycení dalekohledu na stativ
- Závit 3/8" nebo 1/4", popř. Arca Swiss
- Vhodné pro všechny značky dalekohledů

790 Kč | OY9218

Držák spektivu na okno/prkno

- Uchycení optiky na okno auta, na stěnu posedu apod.
- Odolné celokovové provedení
- Páková fluidní hlava

3 850 Kč | OY4632

+420 495 056 100
optika@fomei.com
www.fomei.com